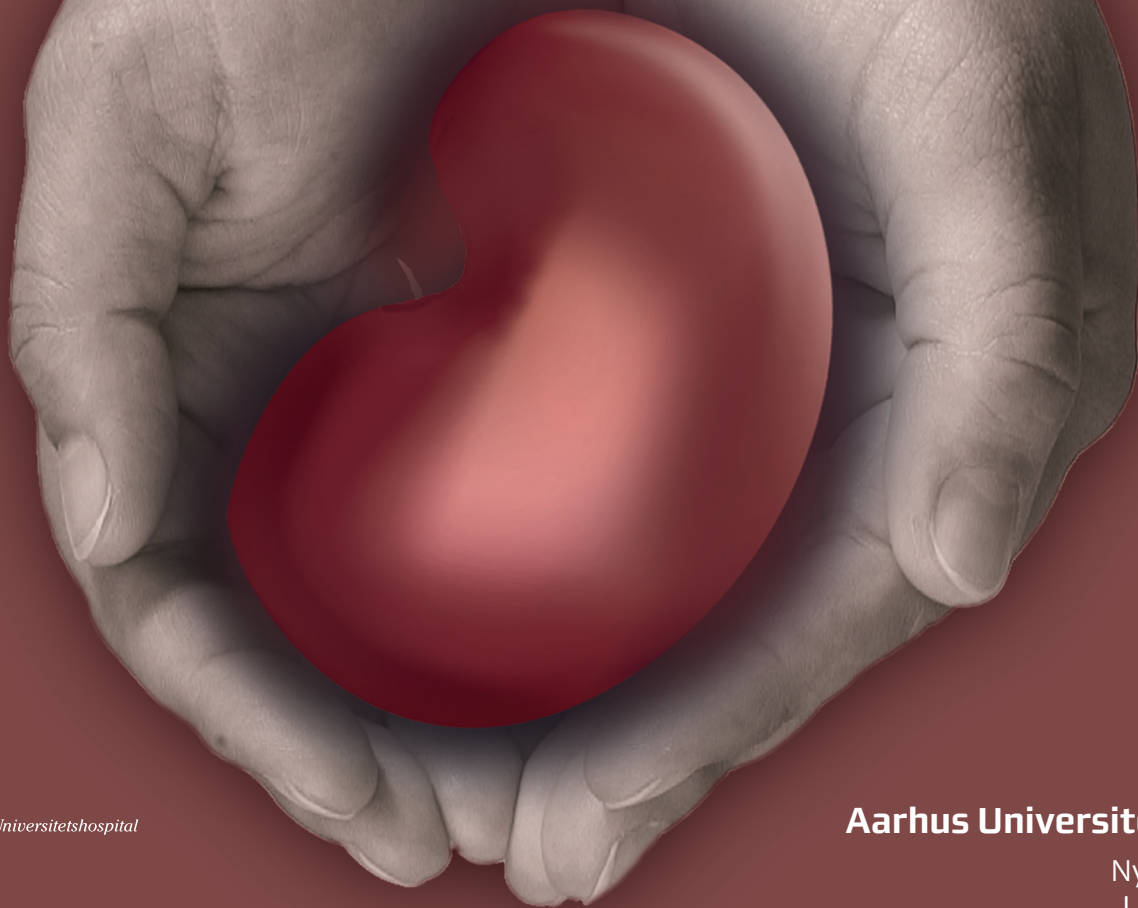

Til dig der overvejer at give en nyre

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord.....	3
Nyresvigt.....	4
Nyrernes funktioner.....	4
Hvem kan være nyredonor?.....	4
Psykiske aspekter.....	4
Hvad indebærer det at give en nyre?.....	5
Indlæggelsen.....	5
Operationen.....	6
Komplikationer.....	6
Kan man leve et normalt liv med én nyre?.....	6
Kontrol efter nyredonation.....	6
Økonomiske rettigheder.....	6
Resultater vedr. den transplanterede nyre.....	7
Levende nyredonorer i de nordiske lande.....	7
Afslutning.....	7

FORORD

Denne pjece er tænkt som en orientering til dig, der overvejer at give en nyre til en af dine nære. Pjecen udgør den første information og vil, hvis du ønsker det, blive fulgt op af en samtale på Aarhus Universitetshospital, Skejby.

Vi foreslår, at du og dine pårørende i fred og ro læser pjecen igennem, inden du eller I kommer til samtale. Det er vores erfaring, at det er meget vigtigt at inddrage de nærmeste pårørende, så de også er informeret om, hvad det indebærer at være nyredonor.

Den første vellykkede nyretransplantation i verden blev foretaget med nyre fra en levende donor i 1954 i USA.

I Danmark udførte man den første nyretransplantation på Aarhus Universitetshospital i 1964. Indenfor de sidste ti år har hver fjerde danske nyretransplantation været foretaget med en nyre fra levende donor.

Ved at modtage en nyre fra et familiemedlem eller en anden nærtstående person undgår den nyresyge en ofte lang og belastende ventetid på en nyre fra en afdød donor.

Transplantation med nyre fra levende donor kan planlægges anderledes præcist, og resultaterne er generelt lidt bedre.

Med venlig hilsen

*Nyretransplantationscentret
Aarhus Universitetshospital*

Rev. juli 2020

NYRESVIGT

En af dine pårørende har nyresvigt og har – eller vil snart få – behov for behandling for dette. Der er fire behandlingsmuligheder for nyresvigt:

- Hæmodialysebehandling, det vil sige rensning af blodet via en maskine tre gange om ugen i 3-5 timer hver gang. Denne behandling foregår på hospitalet eller hjemme.
- Posedialysebehandling, det vil sige daglig rensning af blodet via en slange, der er opereret ind i bughulen. Denne behandling foregår hjemme.
- Nyretransplantation med nyre fra afdød donor.
- Nyretransplantation med nyre fra levende donor.

Foer en del patienter er nyretransplantation den bedste behandling af kronisk nyresygdom.

Efter en vellykket nyretransplantation er overlevelsen såvel som livskvaliteten bedre end ved dialysebehandling.

NYRERNES FUNKTIONER

Nyrernes vigtigste opgave er at rense kroppen for affaldsstoffer, udskille væske (urin) og at være med til at regulere blodtrykket.

De fleste er født med to nyrer, men nogle få mennesker er født med kun én nyre.

Hvis den ene nyre fjernes, vil den tilbageværende nyre overtage en stor del af funktionen og være fuldt tilstrækkelig for den pågældende.

HVEM KAN VÆRE NYREDONOR?

- Raske voksne.
- Det er muligt at transplantere når blodtypen passer til modtagerens blodtype, men...
- transplantation kan også foretages selvom blodtyperne er forskellige.
- Alder i sig selv udelukker ikke, at du kan være donor.

AT DONERE EN NYRE ER EN STOR PERSONLIG GAVE.

Det er vigtigt, at din motivation for at donere en nyre udelukkende er et ønske om at hjælpe en nærtstående person, og at din beslutning er truffet frivilligt og uden pres.

Desuden er det vigtigt, at der ikke er penge mellem donor og modtager, altså at der ikke er en økonomisk gevinst for dig som donor. Handel med organer er ulovligt i Danmark.

PSYKISKE ASPEKTER

Inden man beslutter sig for at være donor, skal man have talt dels med sin egen familie, dels med den, der skal modtage nyren, især om de følelsesmæssige forhold.

Skulle der mod forventning ske det, at nyren ikke fungerer hos modtageren og transplantationen måske mislykkes, vil følelser som skuffelse, skyld og meningsløshed helt naturligt fremkomme. Også det må man prøve at forberede sig på.

Vi ved, at det er vigtigt, at donor og modtager får talt åbent om disse forhold inde en transplantation.

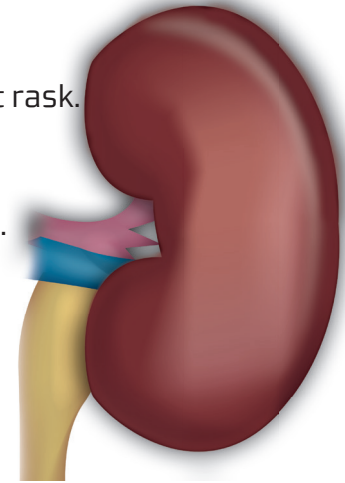
Heldigvis er transplantationsresultaterne i dag så gode, at det i langt de fleste tilfælde er følelser som glæde, lykke og samhørighed, man oplever efter en nyretransplantation.

HVAD INDEBÆRER DET AT GIVE EN NYRE?

Før vi ved om du kan donere en nyre undersøger vi, om du er helt rask.

Vi undersøger:

- Forskellige blodprøver, blandt andet for blodtype og vævstype.
- Røntgenbillede af dine lunger.
- Dit hjertes funktion.
- Dine blodårer, der forsyner nyrerne med blod.
- Dine nyrsers funktion.
- Din urin.

Undersøgelserne tager ialt tre til fire dage. Du vælger selv, om du vil komme ambulant eller indlægges med overnatning på Patienthotellet.

Det sker i sjældne tilfælde, at vi i forbindelse med undersøgelserne opdager sygdomme, som du ikke selv kendte til. Det kan for eksempel være for højt blodtryk. Sygdom vil almindeligvis udelukke, at du kan være donor.

Når undersøgelserne er gennemført, vil vi hurtigst muligt finde en dato for transplantationen. Fra du er godkendt som donor og indtil transplantationen kan udføres, vil der oftest gå ca. 3 måneder.

Det er vigtigt, at du ved, at du når som helst i forløbet kan trække dit tilsagn om at være nyredonor tilbage. Du må på ingen måde føle dig tvunget eller presset til at donere en nyre eller være i tvivl om, at det er den rigtige beslutning for dig.

Hvis du beslutter at trække dit tilsagn om at være donor tilbage, vil vi støtte dig i den beslutning.

INDLÆGGELSEN

Du og din nyresyge pårørende vil blive indlagt på samme afdeling dagen før selve operationen. Du kan forvente at være indlagt mellem tre og syv dage.

En af afdelingens tre transplantationssygeplejersker eller vores koordinator for levende donor gennemgår både dit og modtagerens indlæggelsesforløb sammen med jer. Det er vigtigt, at I får så god en orientering som muligt, for at I kan føle jer trygge ved transplantationen.

OPERATIONEN

Tidligere krævede enhver nyredonation, at kirurgen måtte bruge et forholdvist langt snit gennem bugvæggen for at komme ind til nyren. I dag har det vist sig muligt hos stort set alle at anvende kikkertoperation, når nyren tages ud. Det vil sige, at man i stedet kan nøjes med tre små huller på maven og et lidt større under navlen.

Vor erfaring viser, at donor har færre smerter efter kikkertoperationen, at indlæggelsen er kortere, og at det tager kortere tid at komme sig.

Vi kan ikke love en kikkertoperation. Vi ved først efter at alle forundersøgelserne er udført, om det er muligt at operere ligeså godt med kikkerteknik. På trods af de grundige forundersøgelser viser det sig somme tider under operationen, at en kikkertoperation alligevel ikke kan lade sig gøre, og at operationen derfor bliver en almindelig operation.

Uanset hvilken operation vi bruger, foregår denne i fuld narkose og varer cirka tre timer. Hver gang et menneske bliver opereret, er der en risiko for komplikationer.

De forberedende undersøgelser vi foretager gør risikoen ved nyredonation meget lille, men ikke helt nul. Internationale tal viser, at der er sket dødsfald i forbindelse med 3 ud af 10.000 donationer, men det er aldrig sket i Danmark eller resten af Skandinavien.

KOMPLIKATIONER DER KAN FOREKOMME EFTER OPERATIONEN

Det er sjældent, at vi oplever komplikationer efter en nyredonation, og meget sjældent, at de bliver alvorlige.

- Det er ret almindeligt med træg mave de første dage efter operationen, hvilket kan give en del ubehag. Vi giver et let afføringsmiddel for at modvirke dette. Det er også vigtigt at drikke rigeligt.
- Nogle få donorer har fået overfladisk infektion i operationssåret.
- Undertiden må der gives en kortvarig antibiotikabehandling for let lungebetændelse.
- Enkelte donorer har fået brok i operationssåret efter operationen.
- Enkelte donorer har fået en blødning, der har krævet en ny operation.
- Der kan af og til forekomme længerevarende smerter i såret, som meget sjældent (under 1%) kan blive vedvarende.

KAN MAN LEVE ET NORMALT LIV MED ÉN NYRE?

Når du har rekreeeret dig efter donationen, kan du leve et helt normalt liv med kun én nyre. Du kan genoptage dit hidtidige arbejde og føre samme tilværelse som før.

Du er i fuld vigør én til tre måneder efter operationen.

KONTROL EFTER NYREDONATION

Vi vil gerne se dig til kontrol i vores ambulatorium efter 1 måned, 3 måneder, 1 år og herefter hvert 5. år.

ØKONOMISKE RETTIGHEDER

Du vil få alle dine omkostninger i forbindelse med nyredonationen refunderet fra hospitalet. Det vil sige at du vil få dækket:

- Tabt arbejdsfortjeneste.
- Transportudgifter.
- Eventuelt tilskud til rengøring.

Regnskabsenheden, Aarhus Universitetshospital sørger for det praktiske, således at du får dækket dine udgifter. Du får nærmere besked ved samtalen.

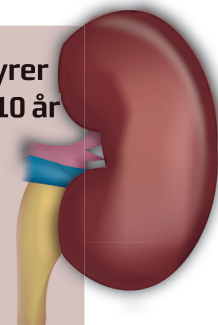
For donorer gælder der særlige lempelige regler efter patientforsikringsordningen.

Der ydes således erstatning for enhver skade, som kan være forårsaget af indgrebet.

En person, som har doneret en nyre, er i forsikringsmæssig henseende stillet præcis som før donationen.

RESULTATER VEDRØRENDE DEN TRANSPLANTERERE NYRE

Donor nyre fra	Hvor mange nyre fungerer efter 1 år	Hvor mange nyre fungerer efter 5 år	Hvor mange nyre fungerer efter 10 år
Levende donor	> 95%	84%	70%
Afdød donor	90%	78%	62%

Eksempler på resultater efter nyretransplantation med forskellige donornyre.

Tabellen viser, hvor mange procent der har en fungerende transplanteret nyre og ikke har behov for dialyse, henholdsvis et, fem og ti år efter transplantationen.

LEVENDE NYREDONORER I DE NORDISKE LANDE

De fem nordiske lande har besluttet at registrere alle levende nyredonationer i ScandiTransplants database.

Hensigten er at skaffe bedst mulig viden om sikkerheden ved donation og forekomsten af eventuelle komplikationer.

Ved nyredonation vil vi derfor spørge dig, om du vil acceptere, at nogle data vedrørende din donation indgår i optegnelsen.

AFSLUTNING

Transplantation med nyre fra levende donor er en god behandling, som indebærer en række fordele sammenlignet med anvendelse af nyre fra afdøde.

Resultaterne er bedre, nyren fungerer længere, og den nyresyge kommer til at vente i kortere tid på en transplantation.

Hertil kommer, at vi næppe nogensinde bliver i stand til at dække behovet for nyretransplantationer med nyre fra afdøde personer. Derfor er det vigtigt, at nyresyge og deres familie er grundigt og sagligt orienteret om muligheden for donation fra pårørende.

Vi håber, at vi med denne pjece har givet dig og dine pårørende nogle informationer, der gør dig i stand til at overveje muligheden for at give en nyre til en person der står dig nær.

Vi vil gerne have lov til at kontakte dig for at høre dine overvejelser om at være donor, og svare på de spørgsmål du måtte have.

Du er altid velkommen til at kontakte os, så vi kan svare på dine spørgsmål.

Kontaktpersonerne på Nyresygdomme:

Transplantations ansvarlig overlæge Karin Skov ..... Tlf.: 4046 0275

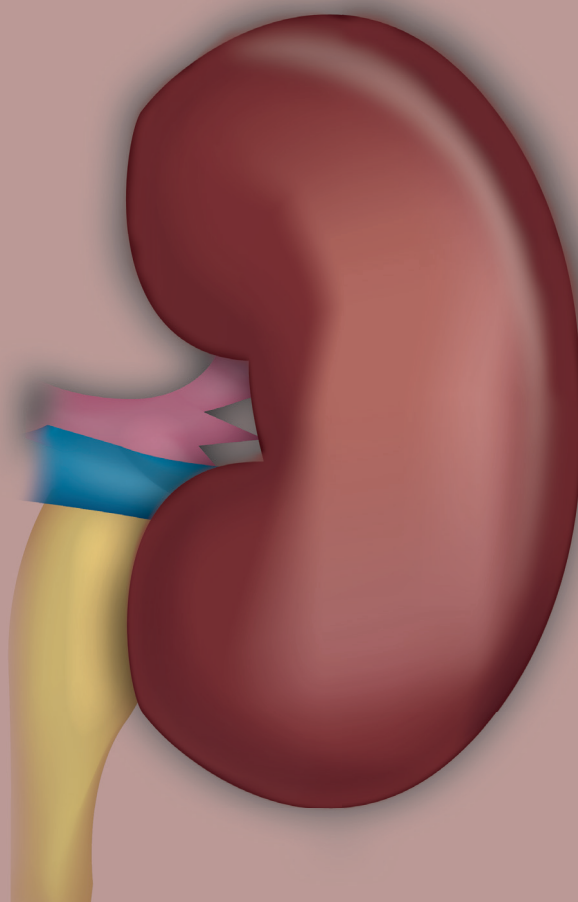
Transplantations ansvarlig overlæge Henrik Birn ..... Tlf.: 4046 0271

Transplantationssygeplejerske Pia Lauenborg ..... Tlf.: 4046 0071

Transplantationssygeplejerske Rikke Christensen ..... Tlf.: 4046 0087

Transplantationssygeplejerske Helle Madsen ..... Tlf.: 4046 0090

Koordinator for levende donor Kirsten Skovhus..... Tlf.: 4046 0197

Grafisk Service IC2079